

TELEGRAPFULU ROMANU.

Nr. 17. ANUL XVII.

Telegraful este de două ori pe săptămâna; joia și Duminică. — Prenumeratul se face în Sabiu la expediția foieșii pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumerării pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. și pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și terii straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru întea ora cu 7. cr. sîrbiu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 27 Februarie (11 Mart.) 1869.

Conferinția națională dela Mercurea.

In nrulu 15 alu diuariului nostru amu disuca nu voim sa preocupăm conferinția, și in adeveru noi amu asteptat resultatul ei.

A ne d'a o judecata asupra resultatului inca nu voim. Cetitorii voru astă din cele de mai la vale publicate, ca resultatul este contra principiilor noastre și asiă judecată nostra aru putea fi privita de unu feliu de isbenda, de ceea ce sa ne ferescă Ddieu.

Unu lucru ne mahnesce și acel'a adeca, ca nu amu pututu câstigă convingerea despre ratacirea noastră in direcția pentru care amu pledat. Specramu ca vomu si desbracati prin argumintele contrarilor nostri, inse nu fu asiă. Caus'a pentru caea parerile noastre nu au potutu petrunde in conferinta o lasămu neatinsa, pentru alte tempuri mai bune, cându d. e. nu va siedé nici unu vecinu reu pre la ferestile noastre, sa asculte cu placere cându ne spunem uaderuri neplacute, noi intre noi, in casa; pentru tempuri, cându vomu vorbi fără de a ne suspiciună noi onii pre altii. *)

Aducemu inse și acum aminte sia cărui romanu, și cu deosebire celor ce suntu de a dreptulu partasi la conducerea naționale, a luă cestiunea in modu mai obiectivu, a esamină situatiunea din tōte punctele de vedere și a nu se pune numai inpusetură pură a simtiemintelor, pentru ca in casulu din urma putem si lesne sedusi, precându in casulu primu, e ce e dreptu, invingerea mai grea, căci are omul a se luptă și cu sine, inse invingerea e mai probabile.

Ce ne atinge pre noi vomu caută fără a ne amestecă in lucru pâna atunci, pâna cându vomu si provocati de a muiā condeiulu, — pentru cestiuni de feliu celor deslegate in Mercurea, său pâna cându vomu vedé ca amenintia de undeva vré unu periculu, pentru națione.

Atunci nu din isbânda, dara din obligamentu vomu relua de nou greau'a missiune de a scrie și a pledă pentru parerile noastre.

Conferinția națională dela Mercurea.

Conformu apelului publicatu in nrulu 13 alu acestui diuariu, erau in 23 Februarie adunati in Mercurea unu numero frumosu de bărbăti inteligiți preoți și mireni, sosiți din cele mai multe părți a le tierii, parte că representanți ai conferințierilor partiale, parte că participanti spontanei; lângă acestia se mai aflau unu numero frumosu de junime studiosa academica (parte din Sabiu, parte din Pest'a) și fruntași de ai comunelor satesci de prin pregiuru.

Conferinția se incepă la 10 ore inainte de a-mădi. Dlu Convocatoriu alu conferinției Elia Macelariu saluta pre cei adunati și desfăsiura in o cuventare scopulu convenirei. Conferinția luă alge prin aclamatiune de presedinte alu seu, pentru care incredere onorifica multiemesce adunarei.

Se alegu notari: dd. Visarionu Romanu și Aronu Densusianu.

La propunerea presedintelui adunarea se scăla și pentru că totu incepătul sa fia de la Dumnedieu, D. Prot. Hane'a rostesce o rugaciune, in audiul tuturor.

Inainte de a trece la ordinea dilei presedintele propune ca sa se exprime in protocolu, ca adunarea este neclată și nestramutata in creditul și loialitatea sea către prenălt'a dinastia Habsburg-Lothringen și către Majestatea Sea Imperatulu și Marele Principe Franciscu Iosifu I. Se

primesce intre aclamatiuni entuziastice. Mai departe, sa se exprime: iubire și frăție către toate națiunile colocitorie, și in fine ca adunarea se supune legilor sanctiunate, și ca legile cari valentă pre națiunea română, acăsa se va nisa a le modifică numai pre cale legale. Aici se incepe o desbatere la care iau parte mai mulți insi. Dlu Branu de Leményi face propunerea, ca legile sanctiunate trebuie respectate încătă acele suntu basate pre egalea indreptătire a naționalitătilor. In tipulu acesta emendata se primeste propunerea presedintelui.

Horj'a, doctorandu in drepturi și colaboratorul lui „Federatiunei“, saluta conferinția in numele jumătății din Pest'a și face propunerea sa se conclida ca minoritatea se va supune majoritatii. Cea dințăi se primeste cu bucuria și se ia spre sciindia placuta; cea de a două nu se primeste, pentru ca dupa usulu parlamentarui se intielege de sine.

La ordinea dilei propune dlu Visarionu Romanu, punctulu alu doilea din apel, in privința alegerilor la diet'a din Pest'a. Se primeste propunerea și propunerii continua discursulu exprimendusi parerea de reu, ca națiunea dela 1864 incoce nu se intielege a supra unui programu. Se pronuncia pentru passivitate.

De aci incolo se incepe o desbatere viuă la care participa: Hosszu pentru participarea la alegeri și activitate, Muresianu pentru passivitate, Pușcariu pentru activitate, Dr. Ratius pentru passivitate, Porutiu pentru activitate. Mai urmara a se pronunță contra activității Densusianu, Axente, prof. Moldovanu și Dr. Tincu. *)

In fine mai vorbi Hosszu cuventul de incheiere și Vis. Romanu că propunerii și apoi presedintele.

(Inca inainte de a incepe Dr. Tincu cuventarea sea sosesc unu telegramu dela Timișoara subscrisu de Al. Mocioni și Craciunescu carele saluta conferinția; s'a conclusu a se responde pre aceea-si cale).

Facandu-se propunerea că sa se inchidă desbaterea pentru de a se pune cestiunea la votu, conferinția cu majoritate se decide pentru passivitate numai cinci insi: Hosszu, Porutiu, Bardosi și Cristea pentru activitate.

Conferinția se suspende și din ospitalitatea cea marinimosa a presedintelui se răstaură la unu frugalu dejunu.

Dupa aceasta pauza se desbate procederea specială a politicei passivității. Se alege unu comitetu centrală cu presedintia in Sabiu, sub presedintia dloii Elia Macelariu. Membrii fura alesi din Sabiu:

Hane'a, Bolog'a, Popa's, Dr. Nemesiu, Visarionu Romanu și Russu;
din Brasovu: Baritiu, I. G. Ioann și Demetriu Log'a;
din Fagaras: Antonelli, Branu de Lemény și Densusianu;
din Blasius: Elia Vlassa și I. Moldovanu;
" Resinari: Dr. Stoia';
" Cricău: Axente;
" Rosia Abrudului: Balintu;
" Turda: Dr. Ratiu;
" Gherla: A. Muresianu;
" Desiu: Gavriilu Maniu sen.
" Nasaudu: Ioachimu Muresianu;
" Szasz-Regen: Maieru;
" Orestia: Dr. Tincu;
" Aiud: Nicol. Gaetanu.

Se propune a se considera memorandele asternute de Baritiu și Dr. Ratiu de ale conferinției, la ce se reflectă ca de ore-ce li s'au votatu mul-

tiama pentru purtarea densilor propunerea acăsta devine de prisosn. La 5 1/4 se incheia conferinția și după acăstă urmează unu prânzul grandiosu la presedintele, carele dură pâna tardiu. Cam pre la 8 ore junii dela academie de drepturi din Sabiu și altii facura unu conductu frumosu de facile, carele se postă dinaintea locuinței presedintelui. Aceasta este, la aclamatiunile portatorilor de facile, pre balconu. Juristul N. Densusianu rostiu unu cuventu acomodatu solemnității, la care presedintele responde cu caldura, terminandu cu: „sa trăiescă Majestatea Sea Imperatulu și Marele Principe Franciscu Iosifu I.“ la care se responde cu vîi aclamatiuni. Dupa retragerea duii Elia Macelariu de pre balconu, mai sura provocati prin aclamatiuni și altii.

A două dî se verifică protocolul și dlu Dr. Tincu asterne pre măs'a conferinției unu memorandum, care-lu primește spre a raportă asupra-i; facă propunerea, ca sa se predă comitetului centrală că sa-lu păta studiu mai cu deameruntul, după cum se cuvine unui asemenea actu. Se mai face propunerea unei colecte pentru acoperirea speselor pentru agendele comitetului; incepătul se face dejă aci in sala.

Evenimente politice.

In politică din laintru și din afara a fostu de unu tempu incoce linisce mare. Caletori'a Majestăților Loru prin Croati'a este unu evenimentu mai momentuosu și apoi vre-o căte-va miseri electorală in Ungaria, cari au datu de grigia ministeriului și cari, déca nu ne inselâmu in semnele ce le vedem in diuariștică pestana, voru putea avea urmarea, ca legislația va restringe libertatea de pâna acum de intruniri etc.

In politică din afara putem privi cuventarea regelui Prusiei, că presedintele alu federatiunei nordice, dreptu de unu evenimentu mai insemnatu. Ea inse, prim tienut'a cea mai multu privitoră la afaceri curente, perde coloritul politicu și doritorul nu astă nici in trens'a ceva ce aru avea natură de a schimbă liniscea politica de acum.

Revista diuariștică.

Cetim in „Tromp. Carp.“

Preste curențu Reichsratulu din Vien'a va luă in deliberatiune cestiunea privitoră la autonomia Galitiei. Tota pres'a austriaca este seriosu preocupata despre resultatul ce va obtine acăsta cestiune, care nu tientesce mai multu decăt a atinge dualismul inaugurat de politică domnului de Beust.

In adeveru, déca autonomia Galitiei se va admite in principiu, și se va aplică in faptu, conformu cererei formulate de diet'a din Lemberg, Galitia va luă in imperiul austro-magiaru, totu aceea-si poziție și însemnatatea politică, de care se bucura astăi Ungaria. O asemenea isbenda aru lovă tare in dualismu și aru merge și mai de parte: aru dă o ocasiune de a revisui chiaru constitutiunea imperiului, și prin urmare reorganisarea imperiului aru dă din nou de luem omenilor politici din Vien'a; la din contra, déca Reichsratulu va respinge cererea dietei din Lemberg, lasendu lucrurile in starea in care se gasesc, atunci după cum asigura jurnalul „Independentia“ deputatii poloni suntu otariti a se retrage din adunare, și in casulu acesta Reichsratulu nu va mai putea funcționa.

Cestiunea acăstă, dara, pote sa dea ocazie guvernului vienesu a reveni asupra dreptului specială ce s'a recunoscutu ungurilor, eu nimicirea drepturilor celor-lalte națiuni, a face astfelu că autonomia sa fie unu principiu generale aplicat la toate naționalitătile fără excepție. Noi credem ca

*) Cuventările cele mai însemnante ne vomu strădui a le procură după stenografia și a le publică. Red.

numai când s-ar admite acăsta sistemă în organizarea imperiului, se va putea crede că s-a organizat ceva stabil. Până atunci ori cătu de paternica s-ar parea sistemă dñi de Beust, oricără de mult s-ar propti unguri în pînă și corona săntului Stefanu, preste tôte aceste pretensiuni există unu dreptu, dreptu tare și nestramutat, dreptu care face parte din politică seculară în care traimu, dreptul care recunoște naționalităților o existență propria, autonomia lor, dreptu care s-a reclamat necontenit de unguri, și care dreptu nu poate sa dispară astăzi, numai pentru că ungurii l-au obținut pentru națiunea și gînteia lor.

Emisul

ministrului r. ung. de interne bar. Wenkheim către Guvernul reg. în afacerea scaunelor Salistei, Talmaciului și a unor comune granierie Nrul 20,826/1868.

Comunele scaunelor filiale a Selistei și a Talmaciului, mai departe reprezentanții fostelor comune granierie, Jina, Orlatu, Vestemu și Racovita s-a adresat nemijlocită către mine, ca populația representată prin ei, care în faptă se administrează din partea scaunului Sabiu lui să se împartășească de asemenea drepturi politice, că și ceea-lalta populație a scaunului Sabiu lui.

Numitele scaune filiale au urgeat organizarea relațiilor publice ale drepturilor lor și prin un memorandum asternut casei reprezentanților să dela acăstă transpuso mie spre execuție și din scrisoare acestor obiecte m-am convinsu, că populația comunelor suplante a fostu întru adeveru până acum eschisa dela drepturile politice ale propriei administrații.

Inconvenienția acestei stări nu o desconsideră nici comitele provizoriu alu națiunei sasesci în raportul seu din 5 Ianuariu a. c. nr. 539 și dice, că starea acăstă numai pentru aceea sa se mai susțină până la eventuală împartire a terei, pentru că după parerea lui comunele cestionate de jure nu se tine de fundul regescu, ce și Majest. Se a. r. apostolica a bine-voiu prin prea in. rezoluție din 7 Maiu 1863 a recunoște ordinandu-despartirea acestor comune de scaunul Sabiu lui.

De ore-ce insă partea aceea a prea in. rezoluționi, în urmă cărei comunele numitelor scaune filiale aru fi fostu sa se incorporeze pre basea unei dispozitioni din partea guvernului reg., său unei j. risdictiuni streine său se formeze o jurisdicție proprie, încă până acum nu s-a pututu eschisa, prin urmare suplantele scaune filiale se administrează în faptă și acum din partea scaunului Sabiu lui și totu nu suntu împartășite de drepturile politice și ale propriei administrații că ceea-lalta populație a fondului regescu :

și de ore-ce întrebarea, că cărei jurisdicționi sa se incorporeze comunele cestionate, său sa se formeze o jurisdicție proprie, se poate rezolvă numai prin corpulu legiuitoru, suplicantii iusa și până atunci nepotendu-se eschide în contră legei dela exercierea drepturilor politice :

Ordinezu regescului Guvern pre basea art. de leg. 43. 1868 în privința detaliilor unui Transilvaniei cu Ungaria după §. 18 a plenipotentii prime cu sustinerea factilor relații administrative a acestor comune până la o decisiune legislative — a trimite comitele provizoriu a națiunei sasesci o copie a acestei ordinationi și ai demandă fără întârziere: că comunele numile a scaunului Sabiu lui în sensu §. 12 ruprica 2 a punctelor regulate din a. 1804, se exercizează asemenea drepturi municipale, că celelalte comune, lăudă în privire, că în sensu art. de lege II 1848 a dietei din Clusiu și a instrucțiunii electorale din 24 Decembrie a. t. se participează și la alegerea de deputati pentru dietă viitoare.

In urmă petiției din districtul Brasovului pentru organizarea drepturilor lor municipale adresata casei reprezentative și dela acăstă spre esperare mie predată, ordinezu pre basea art. de lege 43, 1868 în privința detaliilor unui Transilvaniei cu Ungaria § 10 rubr. 2, reg. guvern totu odată că sa iee astfelu de dispozitioni, că comunele cestionate până la o organizație definitivă pre calea legislației, sa se împartășească în sensu punctelor regulate a legei electorale de asemenea drepturi politice și autonome că tôte cele-lalte comune a fondului regescu.

Aclusele raportului de sub nr. 11,322/1868 și petițiile respective se retrimit pentru înscrisare rezultată a suplicantilor, retinându-se accele premergătoare de sub nr. 26,289. 1868 pentru vre-o întrebuiere oficioasă.

Bud'a, în 24 Ianuariu 1869.

Bar. Bela Wenkheim, m/p.

Nota Magistratului.

Nr. M. 949/1869.

Nr. Comit. 136 transmite o copia vizuală a in. emisă ministeriale din 24 I. tr. Nrul 20,826/1868, prin care se ordinează încorporarea în scaunul Sabiu lui a comunelor scaunelor filiale, a Salistei și a Talmaciului, apoi a comunelor, Orlatu, Jina, Vestemu și Racovita, cu acea demandare, că în sensu în ordinationi să se facă fără întârziere dispozitionile necesare, că comunele numite se devină — până la o organizație definitivă a acestor relații prin legislație — la exercierea drepturilor politice, ce suntu garantate prin punctele regulate din an. 1804 §. 12 II, comunelor din pamentul sasesc; îngrijindu-se totu odată, că acelea pre basea legilor electorale din 1848 se potă participa la alegerile de deputati.

Despre acăstă să se incunoscintieze suplantii pre lângă retramîtere petițiunilor avându de a raporta despre dispozitionile facute în tempu de 14 dîle.

In. emisă ministeriale se împartășește în traducere germană pentru luarea spre sciști a onor. comunității cetățiene cu privire la constelaționile facute din 16 Maiu 1861 nr. com. 208 cu acea adaugare, că magistratul corespunde în ordinationi numai decât se începea organizația după punctele regulate a oficielor comunale și a comunităților în comunele Talmaci, Talmaci, Bojia, Porcesci, Sebeșu de susu, Sebeșu de josu, Selisce, Galesiu, Cacova, Sibielu, Tilisca, Vale, Orlatu, Jina, Racovita și Vestemu, că și acestea de acă înainte precum cele-lalte 27 comune scaunale se-si potă trimite reprezentanții loru în adunările scaunale.

In privința alegerilor dietali n'a fostu nici o dispozitione necesarie, deoarece comunele acestea și locuitorii loru îndrepătățiti la alegeri n'a fostu eschisă nici până acum dela dreptul alegerei de deputati pentru dietă.

Conchiemarea cei mai deaproape adunării scaunale se se este asemenea că până acum numai la cetate și la cele 27 comune scaunale, pentru că să se incunoscintieze acăstă corporație, care până acum a fostu reprezentanța scaunului Sabiu lui despre acăstă in. rezoluție, prin care se ordinează încorporarea și a altor 16 comune, în scaun și adunările scaunale, ce până acum a stată numai sub jurisdicția magistratului din Sabiu fără să fi comune scaunale.

Dupa ce adunarea scaunala va primi acăstă înscrisare, și după ce se va organiza reprezentanța comunale, numai decât se va conchiemă și aceste 16 comune incorporate la fiecare adunare scaunale până atunci, până cându dietă va otari său administrarea loru în o jurisdicție proprie său, încorporarea definitivă la vre-o altă jurisdicție.

Sabiu în 17 Februarie 1869.
Magistratul cetățean și scaunulu
prin Pleischer.

In contra emisului ministerial de mai susu, Bar. Bedeu face urmatorea

Propunere.

In consonanță cu concluzile mai înainte aduse în privința acăstă de comunitate, în 29 Apriliu, 16 Maiu, 6 Ianuariu și 20 Augustu 1861 Nr. 156,108—254 și 357/1861 aru fi de otarită despre substratul inclit. Magistratul scaunulu și cetățeniu, dându urmatorea declaratiune ce aru fi să se aduca la cunoștința celei mai de aproape adunări scaunale prin o deputație aleșă din mijlocul comunității spre scopul acestăi.

Declaratiunea comunității scaunului Sabiu în privința încoorporării ordinate prin emisul ministerial din 24 Ianuariu 1869 Nr. 20,826/1868 a comunelor din cele șapte județe a Talmaciului și Salistei și a comunelor granierie Jina, Orlatu, Vestemu și Racovita, în adunarea a Sabiu lui.

Cum se vede din emisul in. ministeriu r. ung.

de interne din 24, Ianuariu a. c. nr. 20,826 1868, împartășită acestei comunități din partea incl. magistratul în traducere germană sub 17 Februarie nr. m. 949.1869, a dispus o petiție a celoru șapte județe Talmaci și Salisca și a fostelor comune granierie Jina, Orlatu, Vestemu și Racovita pre dlui ministru de interne a ordină pre calea r. guberniu, că mentionatele comune — cu sustinerea administrative loru factice — se exercită în sensu §. 12. rub. 2 a punctelor regulate din a. 1804, asemenea drepturi municipale cu celelalte comune din scaunul Sabiu lui și se participe în sensu art. II. de lege din Clusiu 1848 și a instrucțiunii electorale din 23 Decembrie a. tr. la alegerea de deputati pentru dietă viitoare.

La o cerere unilaterală s'a emisă acăstă ordinație, ce atinge atâtă de aproape scaunul Sabiu lui și în genere națiunea sasescă, fără dea respectă principiul de dreptu în comunu cunoscutu: audiatur et altera pars.

Dlu ministru s'a indeslătuit cu declaratiunile organelor regimului a gubernului reg. și a comitelui provizoriu a națiunei sasesc consilierul r. u. de secțiune M. Conrad. În poziția sa de comisariu alu regimului și a facut acăstă raportul seu din 5 Ianuariu a. t. fără d'a asculta universitatea, care singura reprezentă națiunea sasescă. Si nu s'a ascultat nici acăstă comunitate cetățiana, precum nici incl. adunare scaunale, de să aru fi fostu tempu de ajunsu spre acăstă.

Asiā nă sau detrasu ocazia a motivă pre cale legală aceia, ce în raportul Dlu comite provizoriu s'a pusă numai că o parere individuală.

Si numai emisul, din care vedem cu nelinișcire intentiunile cele mai contrarie intereselor noastre, si totu odată si otarirea contraria nouă, ne da ocazie, a ne dechiară si noi in privința acăstă.

Chiaru si acum ne e cu neputinția a dă o chiarificare petiției numitelor comune către in. ministeriu de ore-ce nu o avem înaintea noastră.

Si trebuie sa ne marginim a luă in considerare numai motivarea din in. emisă ministeriale a dispozitionei facute.

Emisul, mai înainte de tôte privesc în fapta aceea, că populația comunelor suplante aru fi eschisă în contră legei dela exercierea drepturilor politice. Acăstă presupunere se primesc fără esaminare asiā, precum pote va fi pusă în petiție și e sorginte dispozitionei respective, ce nu se marginesc a concede locuitorilor acestor comune exercierea proprietății administrative, ci cuprind și aceea otarire, că comunele acestea sa participe și la alegerea deputaților pentru dietă viitoare.

Acăstă presupunere insă e tocmai în privința participării la alegerile dietali gresită. Căci precum e cunoscutu locuitorii acelora comune îndrepătățiti la alegeri s'au conscris atâtă in. 1865 și 1866 cătu și la alegerea presenta de deputati, din partea comisionilor electorale respective.

Spre acăstă n'a trebitu nici o otarire și de către adusul a pututu se provină numai dintr'o operătare, ce s'ară si pututu delatură prin o esaminare mai de aproape a slărei lucrului.

Acăstă presupunere falsă va fi contribuitu foarte multă la acelă, că, când a luat ministeriu acăstă cauza la pertractare, n'a adusă otarirea de fată cu o charitate deplină in aprecierea stării adevărate și lucrului precipitenduo cu respectu la alegerile dietei viitoare într-un modu destul de trist.

Actiunea comunelor neindeslătute și a populației loru contra marginirei drepturilor loru politice, n'a trebitu a se reduce la exercierea dreptului cetățenesc de statu, căci ea a fostu îndrepătată numai în contră restricției dreptului și la participarea in administrarea propria și autonomă, ce e garantată prin lege municipiului.

In privința acăstă au avutu de a cere aceea comune ajutoriu, in privința acăstă au fostu neconsiderate din cauza nefavorei relațiilor ani indelungati din partea regimului. Cauza acestoră n'a zacut numai in nestatornică desvoltare a vieției de statu, ci mai multă in divergente opiniilorlor, ca cum sa se aduca acestu ajutoriu mai bine. Necessitatea acăstă nu s'a potutu desconsidera, dără nu se poate intielege, ca in ce municipiu sa-si exercizeze cestionatele comune dreptul administrării proprii?

O perceptiune nechiara a slărei lucrului a produs, purcedindu la deslegarea acestei cestuni, o otarire nedreptă.

Purcediendu din acestu punctu de vedere falsu ca disele comune se administră de scaunul Sabiu lui, în ministeriu da ordinulu, ca acestea sa se conchieme, ca cele-lalte comune ale scaunului Sabiu lui la adunările scaunale, și se exercize egale drepturi municipale cu acelea.

Nu e adeverat ca scaunul Sabiu lui aru si purtat administratiunea in acele comune. Adunarea scaunale nici odata nu si-a estinsu cerculu seu de activitate in administratiunea comunelor mai inainte supuse. Ea nici n'a fostu in pozitie a avea influentia in regularea mesurilor economice si politiene a acelui comune, avandu dupa punctele regulative de a-si estinde agendele sele numai asupra teritoriului scaunale. Si asiā nu ei i se pote aserie, ca acele comune s'a lasatu sub administratiunea politica si sub jurisdicțiunea magistratului din Sabiu precum pâna la a. 1848 asiā si dupa reorganizatiunea din 1861 pâna acum.

Acēstă relatiune datează inca din aceea perioada, cându magistratul din Sabiu, ca a capitalei vechiei provintie cibiniese administră bunurile donate cetăției si celor siepte scaune asiā numite siepte județie exerciendu asupra populației acestora comune supuse si jurisdicțiunea competenta de domnul alu posesiunei.

Administratiunea economică a bunurilor celor siepte județie s'a luat mai târziu dela magistrat, cându, pre tempulu regulationei postulu de comite alu națiunei sasesci s'a despartit de oficiul unui jude regescu a Sabiu lui, formându-se cu tempu o cancelaria deosebita a universitatii si a administratiunei cassei naționale. In privintia administratiunei politice si județie a remasu ina magistratul Sabiu lui insarcinat cu exerciarea jurisdicțiunei dominale, nu că oficiul cetăției si a scaunului, ci numai jure delegationis din partea possessorului celor siepte județie exerciindu dreptulu de jurisdicțiune ce-i competea acestui a.

Acestea aveau valoare si in privintia bunurilor cetăției, preste care nu avea adunarea scaunale formata prin punctele regulative nici unu dreptu de administratiune si prin urmare nici jurisdicțiune.

Comunele cestionate care dupa 1848 s'a despartit de cas'a de josu resp. de complexulu confiniului militariu reintrara dupa raportulu oficiolatoru c. r. in a. 1861 eara-si in relatiunile administratiunei vechi.

Sustienerea relatiunilor facticei administratiuni a acestoru comune, precum o esprima emisul ministerialu, nu aru potea se aiba altu intielesu, decătu, ca acele comune se remana sub jurisdicțiunea vechiului dominiu a celor siepte județie si a celăii Sabiu lui, nu insa sub administratiunea scaunului Sabiu lui.

In respectulu acestei, tienerea referintielor vechi se arata mai întâiu că o impovarare a Magistratului Sabiu lui, care de abia pote suportă administratiunea comunelor tienăre de scaun si jurisdicțiunea in teritoriul scaunului, care cu personalul temporilor mai dinainte se ingrijescă de agendele ordinatiunilor esmisse pentru oficiurile si jurisdicțiunile c. r. de mai inainte, si căruia sa mai asigneze in modu necuviosu administratiunea unui numeru insemnat de comune forte imponente, care nu se tien de scaunul acestu a. Cesarcina e acestea pentru magistratul Sabiu lui se pote vedea chiaru, înându-se in considerare, ca acel'asi magistrat a fostu insarcinat nu numai cu agendele fostelor oficiolate cercuse c. r. din Sabiu si Orlat, in parte si Avrigu si oficiulatul delegat alu cetăției, ci a luat asupra-si si o parte insemnata a agendelor fostului oficiulat cercualu c. r. in Sabiu si ale iudecatoriei c. r. provintiale.

O urmare firesca a acestora e neincunjurarea traganare si pertractarea superficiale a multor afaceri. De si acestea aru devenit totu mai daunose pentru populația cetățiana si scaunala, totusi scaunul si comunele lui nu potu inmulti personalulu, nepotendu oferi spesele impreunate cu acestu a; căci pentru administratiunea cetăției si a comunelor tienăre de scaun aru si de ajunsu magistratul cu numerulu ampliatilor presenti. Nu e insa tréb'a scaunului de a ingriji de administratiunea comunelor straine.

Prin sustienerea relatiunilor factice a administratiunei in comunele suplicant, séu cu alte cuvinte, prin incorporarea acelora sub administratiunea magistratului din Sabiu pre basea in. emisul ministerialu, s'aru venită atău cetățea cătu si scaunul astfelui, incătu luându in considerare consecintele neincunjurabile a le acestei ordinatiuni ne-

simtimu necessitatii a protestă chiaru si in contra a-cestei părți din emisu. Intrebarea ca in ce municipiu sa-si exercize comunele suplicant dreptulu de administratiune propria nu se pote deslegă dupa aacea, ca care oficiulat sa le administreze?

Ea depinde dela aceea inprejurare si nu insemează alta decătu sa se midlocescă, ca de ce municipiu sa se tienă aceste comune? Numai aceea pote fi deci intrebarea, de că nu se va forma unu municipiu propriu, ca in ce comitat, scaunu séu districtu e teritoriul acelui comune, nu sub si oficiulat a fostu.

Municipiul trebuie sa-si formeze organulu proprii sele administratiuni; municipiul e corporatiunea ce-si formează, oficiul seu. Numai o perceptiune gresita pote deveni la ideia ca municipiul are de ase formă in prejurul oficiului.

Pâna nu se incorporeze comunele suplicant romanesci unu cercu sasescu trebuia chiarificata intrebarea ca suntu ele intru adeveru pre pamentu sasescu, si tienuse de complexulu municipalu sasescu?

Ca acestea n'a fostu nici odata, e cunoscutu, si se vede din aceia inprejurare, ca aceste comune a fostu donate de principale tierii, care n'avea dreptu se doneze din fundu regescu nici o palma de pamentu nici se despărtașca din corpulu naționalu.

Totu aceste comune stase din vechime, afară de Vestemu, in referintie subordinate, ce nu era convenient naturei fundului sasescu.

Din referint'a acestea se esimase unele comune: Jiu'a, Orlat, Racovita, dupa eceia comun'a scaunale Vestemu incorporendu-se confiniului militariu, pentru celelalte a durat uacă referintia pâna la anulu 1848.

Cumca atău comunele domeniului Selischi si a Talmaciului, cătu si bunurile donate cetăției Sabiu lui suntu in teritoriul comitatului, se vede si din intielesu verbalu a cărților fondationale, in care acestea suntu insemnate totu dea una ca posessions si portiones possessionariae „omnino in comitatu existentes.“

Acēstă se vede din legea Approbatarum constitutionum pag. III. Tit: 46. art 6, unde se regulează posesiunile nației sasesci din comitate, ce stă sub jurisdicțiunea oficiulilor comitatensi, unde intre altele se pote cesti: A Szász Nation levő Possessor Patronosoknak Vármegyebeli josságok, melyeket eddig is nem külünben birtak, mint, más nemes emberek, ezután is azon karban hagyatatak: a melyek pedig hét birkák Ioszágának hivattatnak avagy egyebképen is Vármegyeken bizatajnak a Czirkalás és abbol következendö latrok buntetésekkel a minemű declaratio téteztet in anno 1651 ezután is observáltassék.

Acēstă o dovedesecu mai incolo otaririle respective ale acordelor incheiate in nația sasescă, ungrăsca si secuiesca la an. 1692, unde s'a statorit, pentru de a se incungură frecări, in „bonis ut vocant VII judicium generalis malefactorum inquisitionis tempore VII, judices tamquam domini terrestres inquisitionem peragant in qua inquisitione pro testimonio adhibeatur unus vice-judex Nobilium“; si mai departe: „in Sede Szeliste maneat jurisdicțio Cottus Offium juxta usum haetenus observatum.“

Nu mai putine documenteaza acestea otaririle oficiulatelor, ce se esprima, pentru de a aminti numai un'a, forte chiara din partea forului productional din 28 Maiu 1772, ca sedes Selischi se tien de bunurile nobilitarie celor siepte județie, nu de fundulu regescu, ci de teritoriul comitatului.

Ce a fostu atunci e si acum dreptu, pâna nu se va otari altintre pre cale legale.

Dupa ce in urm'a prea in. resolutiuni din 24 Martiu 1861, comitatele, scaunele si districtele ieșiri a pasit in confiniile de mai inainte restabiliște si positiunea autonomă, s'a renoit si starea dreptului, ce in decurgerea tempului adese a fostu intrerupta.

La reorganisarea magistratului din Sabiu scaunul si primă extensiunea de mai inainte; comunele, care nu se tienă de elu, nu potea si chiamate in adunările scaunale, nu potea participa la alegerea oficiulilor supremi. Punctele regulative putea fi singure datatore de mesura in privintia acestei si se servescă de indreptariu. Acestea insa era prescrise numai pentru comunele tienăre de scaun, si nu aveau valoare pentru comunele, ce erau pre tempulu regulationei supuse si incorporate confinielor militarii; ce se pote vedea si de acolo, ca acele-

dela regulatiune pâna astazi nu s'a organisatu nici odatata dupa punctele regulative, nici n'au luat parte vre-o data in adunările scaunale.

Purcederea nici n'a pututu sa fie alt'a, precum s'a recunoscutu acēstă espressivu prin pre in. resolutiune din 7 Maiu 1866.

Cumca partea aceea a acestei pre in. resolutiuni, in urm'a cărei comunele domeniului Talmaci si Selischi sa se incorporede séu unei jurisdicțiuni strene, séu se formede o jurisdicțiune propria independenta nu s'a pututu realiză pâna acum e tristu si din acelu punctu de vedere, in care a fostu comunitatea mai inainte.

Déca insa in. regim a credutu de a nu se abate dela deslegarea acestei cestioni pre calea legislativa, atunci numai o cale stă deschisa, pentru de a dă comunelor suplicant dreptulu propriu administrationi.

Fără schimbare a stării legale, fără vatamare de dreptu s'a potutu concede acestoru comune participarea la administratiunea municipale numai in comitatul, de care dupa dreptu se tineau.

Incorporarea comunelor celor siepte județie si care suntu pre bunurile cetăției, in scaunul Sabiu lui vatama in modu voluntariu relationile statătoare de dreptu, si nu se pote privi decătu de o masura, ce aru potea se motiveze provocarea la § 18 a legei despre indeplinirea uniunei.

Ministeriul insarcinat cu esecutarea acestei legi e plenipotentiatu, a intrebuintă sub responsabilitatea a se a totu acele modalităti de esecutare, ce va fi necesarie si acomodate referintelor locali. Minisrii suntu dupa §. 32 a art. III. de lege din a. 1847/8 responsabili pentru totu faptele si ordinatiunile ce aru vatamă „legile statătoare“ si „santienă proprietății.“

Fără privire, ca in emisul presentu nu se tractează despre dispositiunile ducerei la indeplinire a uniunei Transilvanie cu Ungaria, nu se estinde plenipotentia data ministeriului pâna acolo de a recifică incorporarea comunelor suplicant la scaunul Sabiu lui.

Pentru ca acestea ordinatiune esmisa sub responsabilitatea sea e atău in contra stării legale, cătu si in contra santieniei proprietăției. Se poruncesc că sa se concéda celor 16 comune incorporate, ca in sensul §. 12 rubr. 2 a punctelor regulative se exercize aceleasi drepturi municipali, ca celelalte comunităti rurale a scaunului Sabiu lui. Se capete deci dreptu a-si trimite căte doi ablegati in adunările scaunale, a avea influența a supra tuturor otaririlor tienăre de agendele scaunului, a participa la alegerea oficiulilor supremi si a ablegatilor la universitate si a decide cu votu decidiatoriu nunumai in afacerile scaunali economice, ci a votisă si in referintele tienăre de avere naționale si a celor siepte județie.

(Va urmă.)

O impacare.

Biserica a Iba (in Banatu). Comuna mestecata romana si serbeasca au dusu mai de 40 ani o cărtă intre sine pentru egală indreptare bisericăsca. Acum venindu si partea serbeasca la cunoscerea adeverului au incheiatu cu coreligionarii sei romani o impacacie cu aceea, ca biserică si scola sa ramâna pre partea serbeasca si romani sa primeasca partea loru in sum'a de 11,432 fl. 17 xr. Partea serbeasca au si depusu numai de cătu 7280 fl. 50 xr. eara restolu de 4151 fl. 97 cruceri impreuna cu interesulu de siuso la sata s'a deobligatu a lu platf in ultima Februarie 1870.

Astfel sau impacatu partile invrajbite de 40 ani, la care impacacie prea multu sau meritatu inclitulu Magistratul localu, si barbatul nostru Vasiliu Radulovicu.

Romania.

Dominica, 16 Februarie curentu, la ora 1 da pa amédia, D. Zulauf, cavaleru de Pottemburg, consiliar de legatiune alu Majestății Sele Imperiale Regale Apostolice, a avut onoreea d'a fi primitu in audientia oficiale de cătra Inalteia Sea Dominiulu

D. Zulauf de Pottemburg, insotito de una adjutantu domnescu, a fostu condus la palatu impreuna cu personalulu agentiei si consulatului generalu alu Austriei in trasurile de gala ale cortiei, escortate de unu detasamentu de cavalerie, si introdusu cu ceremonialul obiceinuitu in apartamen-

Varietăți.

** (Senatorul) din partea colegiului universității din Iassî s'a ales Dumitru Petru Suciu. „Cur, d. I.”

** Pruncul lui Teodoru regel din Abisini, care l-a capătă crescerea sub auspiciile guvernului englez, se bucură de cea mai bună sanatate, cu totul că se află sub climă negurăsoare a Albionului. El va petrece în Anglia, apoi va merge pe insula Wight, unde și va continua studiile incepute.

Publicații

Prin carea se aduce la cunoștința omului publicu următorulu

ESTRASU:

alături de societăților anului civilu 1868 despre cele patru fonduri, carele s'au testatu de repausatulu Domnului Ioann Iugă de Baci din Brasov spre scopuri filantropice și scolastice.

Suma totală a acelor fonduri este 25,200 fl. valuta austriacă, asediata primo loco în pretilu Căsei, carea s'au cumpărat în pietă Brasovului sub nr. 82.

Dupa estrasul societăților din anul 1867 au fostu remasă din venitulu predilectului fonduri cu finea lui Decembrie 1867 unu restu în bani de 2002 fl. 91 $\frac{1}{2}$ xr. din carele trebuie să se scada contingentul din destinatiunea Legatului I carele din erore s'au erogat in anul 1867 pre contul anul i 1868 cu . . . 105 fl.

Prin urmare au remasă acelu restu recte . . . . . 1897 fl. 91 $\frac{1}{2}$ xr.

La care se adaugă interesul acelor fonduri alături anului 1868 cu . . . . . 1260 fl. —

Sî competenția interesului la formandulu alu 2-lea fondu de 6300 fl. alu Legatului IV pre anul 1868 cu . . . . . 315 fl.

Apoi interesulu a 5% totu pre anul 1868 la sumă de 1326 fl. 92 xr. carea s'au adunat pâna la ultimă Decembrie 1867 la formandulu alu 2-lea fondu dela atinsulu Legat cu 66 fl. 34 xr.

Suma primirei in an. 1868 3529 fl. 25 $\frac{1}{2}$ xr. din carea s'au datu

1) La destinatiunea Legatului alu II.	4 fl.
2) La destinatiunea Legatului alu III.	630 fl.
3) La destinatiunea Legatului alu IV.	315 fl.
cu totulu 949 fl.	

Dupa defragerea dărei dela primire ramane unu restu de 2590 fl. 25 $\frac{1}{2}$ xr. carele se tine:

a) de fondulu Legatului alu II cu	881 fl. 99 $\frac{1}{2}$ xr.
b) de formandulu alu 2-lea fondu a Legatului alu IV. cu	1808 fl. 26 xr.
cu totulu 2590 fl. 25 $\frac{1}{2}$ xr. valută austriacă.	

Comitetulu administrativu alu fondurilor Iuganiane.

Brasovu, 31 Decembrie 1868.

Concursu.

Fiindu in parochia noastră gr. or. Nucșorău cu filia Malaești din Protopopiatulu Hatiegului lipsa de unu preot, — se scrie concursu pentru ocuparea numitei parochii — care pre lângă o casa de locuitu pentru parochu are o portiune canonica (livadia) de 15—20 cara de fenu și, pre lângă taxele stolari, câte 2 ferdele de cucuruza cu tulen dela tota familiă — cu acelu adăosu, că concurrentii, cari trebuie să fie său clerici absolui său preoti in funcție, să-si îndreptedie suplice loru instruite cu atestatele necesarie la „secretariatul Consistoriului archie-

diceesanu” in Sabiu celu multă pâna in 8 septamâni.

Sabiu, in 24 Februarie 1869

Secretariul Consistoriului Archidiocesanu gr. or.

31—2

Concursu.

Pertru ocuparea postului vacantu de invetitoriu la scola trivalagreco orientale din Padina Matje in N. Moldova in districtulu Oravitiei.

Petitorii pentru acestu postu, cu care e înpreunat unu salariu anualu de 126. fl. v. a. și o remuneratiune de 16 fl. 80 xr. v. a. pre fiacare anu pentru catechizare, sau de a-si adresă petituniile scrise cu mână loru propria alaturându și testimoniile de botezu, de moralitate și de cua-

lificatiunea despre studiile prescrise in 6. septamâni dela scrierea acestui concursu către venerabilul ordinariatu episcopal greco-orientale din Caransebesiu.

Vine n'a in 20 Februarie 1869.

Dela Directionea generale a societății privilegiate c. r. destatu austriace a căilor ferate.

30—2

EDICTU.

Radu Poplăcianu din comună Resinari, scaunulu Sabiuului, care de patru ani, cu necredintia sa-i parasită pre legiuitora sea socia Dobrogea lui Dumitru Babă, totu din Resinari, și a prebegit in lume, nescindu-se loculu sălărei lui, prin acesta se cîtează, că in terminu de unu anu, și o di, dela datulu de fată, sa se infatisiedie înaintea subscrișului foru matrimoniale, căci la din contra, și in absența lui se va pertractă, și decide cererea amintitei femei, după prescrisele canonice.

Forulu matrimoniale gr. res. alu tractului Sabiuului alu II-lea.

Sabiu, 14 Fauru 1869.

Ioann Panoviciu,
Protopresviteru.

29—2 E D I C T U.

Eva lui Georgiu Savu, din comună Sebeșiu de susu in scaunulu Sabiuului, care de siepte ani cu necredintia parasindu-si pre legiuitora seu barbatu Tom'a Ghîpu, totu din dista comuna, și scaunu, au prebegit in lume, nescindu-se ubicatiunea ei, prin acesta se cîtează, că in terminu de unu anu, și o di, dela datulu de fată, sa se infatisizeze înaintea subscrișului foru matrimoniale, căci la din contra, și in absența ei, se va pertractă, și decide cererea amintitului Tom'a Ghîpu, după prescrisele canonice.

Sabiu, 14 Fauru 1869.

Forulu matrimoniale alu tractului Sabiuului alu II-lea.
Ioann Panoviciu,
Protopresviteju.

(40—1) E D I C T U.

Prin care Dimitrie Ioanescu Popa din Saliste scaunulu Sabiuului, care de tempu indelungat cu necredintia sa-parasindu-si pre legiuitora sea socie Ann'a Popa și patria, săra a se sei loculu sălărei lui, se indatorăza, că in terminu de unu anu dela datulu de fată, sa se presentedie înaintea forului matrimoniale subscrișu, pentru ca la din contra procesulu matrimoniale asupra-urđită, și săra de elu se va pertractă și otari după prescrisele S. S. canonice bisericesci.

Sabiu 21 Fauru 1869.

Forulu matrim. gr. or. alu protop. tract. Sabiuului I.
I. Hannia,
Protopopu.

Pasiune

pentru 1—2000 de oi de acum pâna la Sântul-Georgiu se află la Thiuriu in „Nagy-végyiu“ informație mai de aproape dă Canonicul Michali in Blasie, și Axentie Severu in Cricău.

33—1

Burs'a de Vienn'a.

Din 26 Februarai (10 Martiu) 1869.

Metalicale 5%	62 10	Act. de creditu 290
Imprumut. nat. 5%	69 40	Argintulu 121 50
Actiile de banca	720	Galbinulu 5 83

tele particulare ale Mariei Sele. Acolo d. consiliu de legătire a remisă in mânele Domnitorului, inconjuratu de casa sea civilă și militară și în prezentă dlu ministru secretarul de Stat la departamentul de externe, scrisorile sale de credință ce lu acreditează pre lângă persoana Înaltimei Sele în calitate de agent și consul general alu Majestății Sele Imperiale Regale Apostolice.

D. consiliu de legătire a pronuntatul urmatu discursu:

Pré Inaltiate Domne.

„Remitiendu Altetiei Vostre scrisorile prin care am onoare să fi acreditat pre lângă persoana Mariei Vostre, în calitatea de agent și consul general alu Majestății Sele Imperiale și Regale Apostolice, cîtezu a speră că Înaltimea Vostra va bine voi a mi acordă aceea-să bine-voitor confidenția cu care a onorat pre predecesorul meu.

Acăsta confidenția n'a-si puté-o merită mai bine, de cău conformându-me instructiunilor mele, cări sună prescriu d'a nu neglige nimicu spre a întreține și a consolidă cele mai bune raporturi între guvernul Altetiei Vostre și acela alu Majestății Sele imperatorului și rege, augustul meu suveranu.“

Înaltimea Sea Domnitorului a respunsu:

Domnule Agentu,

„Santu fericită a recunoscere în cuvintele dvostre sentimentele de buna voineție ce animă pre guvernul Majestății Sele Imperatorului și regele în privința României. Nu e numai unu interesu reciproc alu ambelor tieri, dera să o dorintia a mea pré sincera d'a întreține relațiile cele mai amicale cu Statele Ungariei. Primindu scrisorile ce ve acreditează pre lângă mine, în calitatea de agent și consul general alu Majestății Sele Apostolice, ve promitu concursulu guvernului meu, care se va grabi, pre cău va depinde de dânsulu, a ve înlesni și a ve face mai placutu exercițiulu funcțiunilor d-vostre in România.“

„Viua mea dorintia este ca siederea aci se ve fia cău se poate mai agreabile și mai indelungată.“

(Monitorulu)

De mai multu timpu jurnalele straine reproducu corespondințe din București prin cari se cauta a se infacisia România într'o necontentă agitație și guvernul dându sprijinul seu la totu sefalu de uneltri in contră păcei Europei. Împărtișarea de proclamatiuni mazziniane, organizare de bande greco-bulgare, aspirații de a cuceri Transilvania, nimicu nu a lipsită spre a acita spiritele in contră nostra și spre a ne compromite înaintea puterilor garante.

Guvernul, cîntându a afă pre uneltriile acelăi cari, abusându de ospitalitatea ce li se dă, imprăștie in strainatate sciri pre cău neadeverate pre atâtul și vămatore positionei României ca Statu neutralu, a isbutit in fine a constată ca unul din acestia era unu Polonez, anume Dunin. Aceasta in ultimele die, a adresatui depesi aici cătra redactiunea Kray și prin care afirma că in România se imparte proclamatiuni mazziniane și se organizează bande greco-bulgare.

D. ministru de interne, avendu datoria de a asecură ordinea publică in tiéra, a provocat pre numitulu Dunin a'i arestă actele și doveziile ce are despre totu ce afirmase prin depesia. La declararea sea ca nu are nici o asemenea dovăda, d. ministru a significat d-lui Dunin ca are a parasi negresită in 48 ore tiéra, de a cără ospitalitate se facuse nedemnu prin depesile sele calomnișe. La refusulu de a se supune acestei sigurări, d. ministru a fostu nevoită de a lăua măsurile cuvenite in asemenea casu, și ieri numitulu Dunin a fostu datu peste frontieră pre la punctul Giurgiu.

Traducție după depesi a domnului Dunin cătra redactiunea Kray și la Cracoviá.

In tiéra se imprăștie o prelungită proclamatiune mazziniana, care trădă o origine rusa. Cu totu soluția data conflictului turco-grec, Grecii și Bulgarii continua de a lucra. — România este contra ministerului. — Pericolosele agitații electorale mergu crescându.

(Monitorulu)

Dunin.